

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Aprendizaxe e ensino dos módulos da especialidade de formación e orientación laboral		Código	652606621
Titulación	5 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Formación e Orientación Laboral			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	12
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación Pedagoxía e Didáctica Psicoloxía			
Coordinación	Lema Moreira, Estefanía	Correo electrónico	estefania.lemma@udc.es	
Profesorado	Arza Arza, Neves Lema Moreira, Estefanía	Correo electrónico	neves.arza@udc.es estefania.lemma@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia céntrase na construción das competencias relativas á planificación do terceiro nivel de concreción curricular e integrar as aprendizaxes promovidas desde outras materias do módulo xenérico e do módulo específico (Formación Profesional e Mercado laboral, Inserción e orientación laboral e Proxectos de innovación e investigación).			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	(CE-G1) Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións
A2	(CE-G2) Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan á aprendizaxe
A3	(CE-G3) Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A4	4. (CE-G4) Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes
A5	5. (CE-G5) Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas
A6	6. (CE-G6) Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país
A8	8. (CE-G8) Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá
A10	10. (CE-G10) Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A13	13. (CE-G13) Comprender as implicacións educativas da situación lingüística galega e adquirir e aplicar criterios, estratexias e recursos pedagóxicos para participar na planificación e desenvolvemento do plano lingüístico do centro.
A14	CE-G14) Respetar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
A15	CE-E1) Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A16	(CE-E2) Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
A17	(CE-E3) Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A18	(CE-E4) Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A19	(CE-E5) Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A20	(CE-E6) Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A21	(CE-E7) Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A22	(CE-E8) Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A23	(CE-E9) Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A24	(CE-E10) Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A25	(CE-E11) Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.

A26	(CE-E12) Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
A27	(CE-E13) Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
A28	(CE-E14) Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación. .
A29	CE-E15) Coñecer a evolución do mundo laboral, a interacción entre sociedade, traballo e calidade de vida, así como a necesidade de adquirir a formación axeitada para a adaptación apropiada e permanente das distintas profesións (FP).
A30	CE-P1) Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización..
A32	(CE-P3) Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia
A33	(CE-P4) Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
A34	(CE-P5) Coñecer a tipoloxía empresarial correspondente aos sectores produtivos e comprender os sistemas organizativos máis comúns nas empresas (FP)
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Analizar o organigrama dos centros onde se imparte a FP e as funcións do departamento de FOL	AP18		
	AP19		
Analizar o currículo dos módulos da especialidade de FOL e valorar as ausencias e potencialidades para formar persoas cun pensamento crítico activista sobre as desigualdades de xénero e a precarización laboral.	AP1		CM1
	AP2		CM3
	AP3		CM5
	AP4		CM6
	AP5		CM7
	AP8		
	AP13		
	AP14		
	AP15		
	AP16		
	AP17		
	AP18		
	AP19		
	AP20		
	AP21		
	AP22		
	AP23		
	AP24		
	AP25		
	AP26		
	AP27		
	AP30		
	AP34		

Analizar e valorar a normativa aplicable á actividade docente na FP e trasladala á planificación dos módulos da especialidade.	AP8 AP10 AP14 AP15 AP16 AP18 AP19 AP20 AP21 AP25 AP26 AP27 AP30	CM3 CM4
Utilizar as TIC para a aprendizaxe profesional e integralas nos procesos de ensino e aprendizaxe.	AP13 AP14 AP15 AP16 AP20 AP25 AP26 AP27 AP32	CM4 CM7
Identificar as funcións do profesorado de FOL.	AP15 AP17 AP18	CM6
Describir o sistema de acceso a función docente no ensino público e privado e os requirimentos esixidos	AP16 AP29	
Deseñar unha programación dun dos módulos da especialidade e unha unidade didáctica da programación, contextualizadas a nivel de centro e de alumnado, viables e coherentes co marco teórico e curricular.	AP20 AP21 AP22 AP23	CM3 CM6 CM7
Integrar o enfoque de xénero nas programacións e nas unidades didácticas e valorar a súa importancia para acadar a equidade de xénero.	AP15 AP16 AP17 AP18 AP19 AP20 AP24 AP25 AP26 AP27 AP30 AP33	CM4 CM5 CM7

<p>Elaborar a fundamentación teórica e legal, analizando e valorando as bases legais e os obxectivos do desenvolvemento sostible aplicables á materia ou módulo e á etapa educativa.</p>	<p>AP1 AP2 AP3 AP4 AP5 AP8 AP10 AP13 AP14 AP19 AP23 AP24 AP25 AP27 AP28 AP29 AP30</p>		<p>CM4 CM6 CM8</p>
<p>Valorar as posibilidades dos módulos da especialidade para a construción dun pensamento crítico e activista e reflectir esta perspectiva na súa planificación.</p>	<p>AP6 AP13 AP14 AP15 AP16 AP17 AP18 AP19 AP20 AP21 AP22 AP23 AP24 AP25 AP26 AP27 AP30</p>		<p>CM3 CM4 CM5 CM6 CM7</p>

Contidos	
Temas	Subtemas
<p>Tema 1.-Contexto organizativo e funcional dos centros de Formación Profesional.</p>	<p>1.1. Normativa que regula a organización e o seu funcionamento 1.2. Tipoloxía de centros de formación profesional, espazos e equipamentos. 1.3. A organización docente nos centros de FP. Órganos de Goberno e Coordinación Didáctica. Proxecto Educativo e Proxecto Funcional 1.4. O Departamento de Formación e Orientación Laboral. Composición e funcións. O traballo en equipo. A colaboración cos Departamentos de Orientación e de Información e orientación profesional.</p>
<p>Tema 2.- O corpo de Profesorado do Ensino Secundario: a especialidade de Formación e orientación laboral (FOL)</p>	<p>2.1. Corpos de profesorado e categorías profesionais 2.2..Sistema de acceso ó ensino público e o ensino privado 2.2. Retribucións 2.3.Autoemprego.</p>

Tema 3. Módulos da especialidade e normativa aplicable	3.1. Módulos da especialidade nos ciclos LOXSE 3.2. Módulos da especialidade nos ciclos LOE 3.3. Formación en centros de traballo 3.4. Normativa aplicable e implicacións para a planificación curricular
Tema 3. Planificación nos distintos niveis de concreción curricular: do currículo oficial á programación de aula.	3.1. A programación dos módulos 3.2. A programación de aula
Tema 4. Metodoloxía e avaliación	4.1. Técnicas e estratexias metodolóxicas: tipoloxía e características 4.2. Avaliación: tipos, técnicas e instrumentos. 4.3. A participación do alumnado na avaliación: finalidades e instrumentos. 4.3. Avaliación e xestión da calidade nos centros de FP
Tema 5. Educación mediática e TIC	5.1. Educación mediática: concepto, finalidade e integración na programación dos módulos da especialidade 5.2. Competencia dixital docente. A competencia dixital como obxectivo e contido das materias e módulos da especialidade. 5.3. Recursos e ferramentas dixitais para o ensino e aprendizaxe dos módulos da especialidade..
Tema 6. A atención á diversidade	6.1. Atención á diversidade: conceptualización e medidas que prescribe a normativa. 6.2. Estratexias e recursos para a atención á diversidade
Tema 7. A integración da perspectiva de xénero	7.1. Finalidades e modalidades de integración 7.3. Experiencias e recursos 7.4. Normativa, plans e actuacións específicas.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A16	3	0	3
Sesión maxistral	A8 A10 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A22 A24 A34	16	0	16
Análise de fontes documentais	A10 A13 A14 A15 A17 C4 C6 C7	12	52	64
Presentación oral	A23 C1 C3	4	5	9
Aprendizaxe colaborativa	A8 A14 A22 A32	28	51	79
Portafolios do alumno	A15 A16 A17 A19	0	15	15
Proba de resposta breve	A16 A19 C1	2	0	2
Traballos tutelados	A33 A32 A30 A29 A28 A27 A26 A25 A24 A23 A22 A21 A20 A19 A16 A15 A14 A13 A10 A8 A6 A5 A4 A3 A2 A1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	19	90	109
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	As actividades iniciais teñen unha dupla finalidade: a) que o alumnado tome conciencia dos seus coñecementos previos, de xeito que se convertan nun referente para a análise e reflexión do que precisan aprender e das aprendizaxes construídas na materia. b) A posta en común e resolución de dúbidas das cuestións formuladas sobre as temáticas previamente traballadas fora da aula e que forman parte da clase invertida.
Sesión maxistral	A sesión maxistral utilízase para presentar unha boa parte dos temas que se abordan na materia. A sesión maxistral combínase coa clase invertida, deste xeito límitase o papel de transmisor de contidos do profesorado.
Análise de fontes documentais	A análise das fontes documentais está vinculada o traballo tutelado. A súa finalidade é o deseño da programación e dunha unidade didáctica, principalmente a elaboración do apartado de fundamentación teórica e legal.
Presentación oral	Consiste na difusión entre as persoas da clase do produto elaborado no traballo tutelado. Dispoñen de 20 minutos por cada traballo e na presentación teñen que participar todas as persoas do grupo de traballo.
Aprendizaxe colaborativa	A aprendizaxe colaborativa está implícita no resto das metodoloxías que son realizadas en grupo.
Portafolios do alumno	Consiste nun informe no que o alumnado da conta das aprendizaxes adquiridas tomando como referencia os resultados de aprendizaxe e os obxectivos das actividades e das temáticas abordadas.
Proba de resposta breve	Consistirá nunha batería de entre 10 e 20 preguntas curtas relacionadas coa materia.
Traballos tutelados	O traballo tutelado ten como finalidade o deseño dunha programación e dunha unidade didáctica. A análise documental, a aprendizaxe colaborativa, unha parte das prácticas a través das TIC e a presentación oral están integradas no traballo tutelado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Portafolios do alumno	A atención personalizada ten como finalidades a supervisión e orientación do traballo tutelado e do portafolio, lévase a cabo no horario de titorías e nas aulas reservadas para a realización do traballo tutelado. A atención personalizada no traballo tutelado é grupal.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A23 C1 C3	A presentación vai ser avaliada polo resto dos compañeiros e compañeiras a partir dunha rúbrica.	10
Traballos tutelados	A33 A32 A30 A29 A28 A27 A26 A25 A24 A23 A22 A21 A20 A19 A16 A15 A14 A13 A10 A8 A6 A5 A4 A3 A2 A1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Consiste no deseño dunha programación e dunha unidade didáctica. Para a súa avaliación proporcionanse dúas rúbricas, nas que se detallan as dimensións a avaliar, os niveis de logro e os criterios de cualificación. As rúbricas entreganse coa proposta de traballo tutelado.	50
Portafolios do alumno	A15 A16 A17 A19	Os referentes para a avaliación son os resultados de aprendizaxe, os obxectivos do traballo tutelado e a utilización de fontes bibliográficas que afonden nas temáticas abordadas na materia.	20
Proba de resposta breve	A16 A19 C1	Consistirá nunha proba de resposta breve sobre os contidos da materia e cunha extensión de entre 10 e 20 preguntas.	20

Observacións avaliación

ASISTENCIA

A asistencia ás sesións é obrigatoria, polo tanto, nesta materia non procederá a dispensa de asistencia do alumnado. O alumnado con asistencia regular que ocasionalmente non acuda a unha sesión deberá de realizar e entregar as actividades realizadas na aula.

REQUERIMENTOS PARA APROBAR A MATERIA A cualificación final será o resultado das puntuacións obtidas nas distintas actividades que computan na cualificación. Para superar a materia é indispensable obter a metade das cualificacións asignadas no portafolio, na proba de resposta breve e no traballo tutelado.

Na avaliación da segunda oportunidade recupéranse as actividades non superadas (portafolio, proba, traballo tutelado).

A non realización dalgunha das actividades de avaliación implica a cualificación de Non presentado.

Linguaxe inclusiva e citación xusta É obrigatorio o uso dunha linguaxe inclusiva. Co obxectivo de visibilizarmos as autoras nas referencias bibliográficas, recoméndase utilizar a citación xusta, para a que se poden consultar as seguintes fontes:

<https://infoguias.biblioteca.udc.es/c.php?g=653851&p=4979900> <https://biblioteca.uoc.edu/ca/plana/Estil-APA/> **FALTA DE INTEGRIDADE**

ACADÉMICA Ausencia de citación de fontes As citas e referencias a calquer tipo de texto deben declararse no texto e no apartado de referencias bibliográficas, utilizando as normas APA máis actuais. Co obxectivo de visibilizar as achegas das autoras utilizarase a proposta de citación xusta. Plaxio e realización fraudulenta de probas e/o actividades

O plaxio e a realización fraudulenta de probas e/o actividades de avaliación será motivo de suspenso, sendo 0 a cualificación global da materia.

Así o establece o artigo 14.4 da normativa académica de avaliación da UDC: "na realización de traballos, ou plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través de internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é ou caso, ou permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade"

Normativa académica de avaliación, revisión e reclamación da UDC -

https://www.udc.es/export/sites/udc/normativa/_galeria_down/academica/Normas_avaliacion_revison_reclamacion_consolidado_1.pdf -

<http://www.educacion.udc.es/?pagina=propiedad-intelectual>

Fontes de información

Bibliografía básica

De Miguel, Mario (2006). Modalidades de enseñanza centradas en el desarrollo de competencias. Orientaciones para promover el cambio metodológico en el espacio europeo de educación superior. Oviedo: Ediciones Universidad de Oviedo. Prieto Alfredo, Díaz David e Santiago Raúl (2017). Metodologías Inductivas. El desafío de enseñar mediante el cuestionamiento y los retos. Cano, Elena (Editora) (2012). Aprobar o aprender. Estrategias de evaluación en la sociedad red. Barcelona: Universidad de Barcelona. Sanmartín, Neus (2007). Evaluar para aprender. Diez ideas clave. Alsina, Josep (Coord.) (2011). Evaluación por competencias en la universidad: competencias transversales. ICE Universitat Barcelona y Editorial Octaedro. Imbernon Francesc e Medina Jose Luis (2005). Metodología participativa a l'aula universitària. La participació de de l'alumnat. Barcelona: ICE. Quaderns de Docència Universitària, 4. Willson Carolyn Grizzle Alton, Tuazón Ramón, Akyempong Kwane, Cheung Chi_Kin (2011) Alfabetización mediática e informacional. UNESCO. John Granados, Raúl López, Raidell Avello e Diego Luna (2017). TIC, TAC y TEC como instrumentos de apoyo al docente de la universidad del siglo XXI. Arnaiz, Haizea Begoña, Careaga Susana e Oskoz José Miguel J.M. (2015). Guía para la incorporación de la perspectiva de género (?) Gasteiz: Servicio de Publicaciones del País Vasco.

Bibliografía complementaria

Para cada tema facilítase unha listaxe de bibliografía obrigatoria e a complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Formación profesional e mercado laboral/652606611

Inserción e orientación laboral/652606612

Materias que continúan o temario

Formación profesional e mercado laboral/652606611

Inserción e orientación laboral/652606612

Proxectos de innovación e investigación educativa en formación profesional e orientación laboral/652606E31

Observacións

ACTUALIZACIÓN DO PERFIL PERSOAL Como máis tardar, na terceira sesión de clase, todo o alumnado ha de pendurar unha foto actual no seu perfil de moodle.
COMPROMISO COA SUSTENTABILIDADE AMBIENTAL Débese facer un uso sustentábel dos recursos co obxecto de evitar impactos negativos sobre o medio natural. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. En coherencia cos principios enunciados os traballos entregaranse en formato dixital.
CARGA DE TRABALLO A realización das tarefas indicadas na guía docente supoñen unha dedicación de 216 horas de traballo fora da aula. Polo tanto, cómpre unha boa planificación e xestión do tempo.
PERSPECTIVA DE XÉNERO Segundo se recolle na normativas e plans de aplicación na docencia universitaria, na materia incorporase a perspectiva de xénero (perspectiva de xénero (incorporación de contidos e criterios de avaliación específicos, uso da linguaxe non sexista, utilización de bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...) Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. No caso de detectarse situacións de discriminación por razón de xénero, propóranse accións e medidas para corrixilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías